

Z mitologii nauki. Narracje spiskowe związane z genealogią genetyczną

Agnieszka Przybyła-Dumin

Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

Genealogia genetyczna¹ to prężnie rozwijająca się dziedzina badań, która może udzielić wielu nowych odpowiedzi odnośnie do przeszłości człowieka. Skrzętnie gromadzone dane dotyczące populacji współcześnie żyjących oraz wyniki badań szczątków z różnych okresów historycznych i prahistorycznych już stanowią wartościowe źródło wiedzy, im bardziej będą kompletne, tym pewniejsze modele dziejów ludzkości będzie można na ich podstawie tworzyć. Nasza biologiczna przeszłość, losy naszych biologicznych przodków staną się dzięki nim w pewnej mierze odkryte. Interdyscyplinarne studia natomiast mogą w pewnym stopniu sprzężyć tę wiedzę z innymi źródłami, łącząc analizy dotyczące naszej fizycznej kondycji z informacjami na temat kultury (już się to ostrożnie czyni, wyniki jednak często nie pozwalają na jednoznaczne rozstrzygnięcia).

To jednak naukowa przyszłość, na którą niecierpliwi internetowi (i nie tylko) poszukiwacze odpowiedzi nie chcą czekać. Wobec braku źródeł dotyczących odległej przeszłości i pytań, na które historia czy archeologia nie może już odpowiedzieć, potrzebujący sięgają właśnie po wyniki badań

■ 1 Genealogia genetyczna, dzięki rozwojowi badań DNA, wykorzystuje rezultaty doświadczeń genetyki do ustalania faktów genealogicznych, poszerza tym samym możliwości genealogii o potencjał, jaki oferuje genetyka, badająca biologiczne pokrewieństwo jednostek i grup [więcej na ten temat, zob. K. Bulla, *Praktyczne możliwości wykorzystania genealogii genetycznej na przykładzie wstępnych wyników Projektu Silesia DNA*, w niniejszym tomie – przyp. red.].

genetyków, tworząc mniej lub bardziej odmienne od oficjalnych narracje. Doniesienia paranaukowe i teorie spiskowe ich dotyczące zyskały znaczącą popularność. Świadczy to z jednej strony o potrzebie jednoznacznych odpowiedzi na temat przeszłości, w analizowanym wypadku wręcz o potrzebie stworzenia mitu narodu polskiego i etnosu słowiańskiego – o wielkich ich prapoczątkach, jak i zdradza tendencje unaoczniające się wraz z rozwojem społeczeństwa informacyjnego.

Celem artykułu jest analiza wybranych wątków spiskowych inspirowanych badaniami genomu ludzkości a dotyczących pochodzenia Słowian i Polaków, prezentacja przykładowych interpretacji wykorzystujących te wyniki w dociekaniach paranaukowych oraz dalszego ich funkcjonowania w ramach folkloru.

Folklor i narracje spiskowe

Narracje spiskowe są dziś licznie reprezentowane². W przestrzeni Internetu znajdują poczesne miejsce w doniesieniach o charakterze informacyjnym, na dedykowanych im stronach internetowych, na portalach społecznościowych i w komentarzach, także pod popularnonaukowymi artykułami czy filmami. Są chętnie przekazywane i pozytywnie oceniane, o czym świadczą wyniki notowań oraz reakcje użytkowników (szczegółowe dane na ten temat w przypisach odnoszących się do konkretnych przykładów). Nie brakuje ich w codziennych rozmowach podejmujących interpretację zjawisk. Dotykają różnorodnych sfer życia – kwestii społecznych, politycznych, gospodarczych, w sferze nauki dotyczą medycyny, historii, a nawet fizyki³. Badania wskazują na ich popularność i znaczącą siłę oddziaływania – wpływają na oceny społeczne, decyzje polityczne, kształtują światopogląd⁴. Skutki obecności

■ 2 Przykładowo: po wpisaniu w wyszukiwarkę Google frazy „Słowianie DNA” dziewięć na dziesięć najwyższych pozycjonowanych rekordów zawierało doniesienia paranaukowe, a osiem z nich także narracje spiskowe (czerwiec 2017). Podobne wyniki daje „haplogrupa R1a” (wrzesień 2018).

3 Przykłady w tym względzie to treści powstające w ramach dyskusji członków ruchu antyszczepionkowego, zwolenników Wielkiej Lechii czy płaskiej Ziemi.

4 Por. M. Napiórkowski, *Władza wyobraźni. Kto wymyśla co zdarzyło się wczoraj?*, Warszawa 2014; F. Czech, *Spiskowe narracje i metanarracje*, Kraków 2015; A. Przybyła-Dumin, *Zagrożenia zdrowotne w narracjach spiskowych na przykładzie ruchu antyszczepionkowego. Przyczyny, skutki, próby przeciwdziałania*, [w:] *Profilaktyczne aspekty zagrożeń bezpieczeństwa dzieci i młodzieży*, t. 2, red. I. Bienkowska, J. Modrzejewska, Bielsko-Biała 2017, s. 119–150.

w przekazie tego typu komunikatów są więc nieobojętne i oddziałują na sposób funkcjonowania osób przekonanych o ich słuszności.

Folklor, do którego zaliczamy także narracje spiskowe,

można pojmować jako kulturowo określony zespół norm, zasad organizowania, usensowniania świata, formuł wyjaśniających działania itd., które ma do dyspozycji jednostka w każdej sytuacji realizowania psychospołecznych potrzeb⁵.

Nieustannie towarzyszy on komunikacji. Realizuje się w postaci ustalonych konwencji i kompetencjami społecznymi gatunków, a także formuł, informacji oraz innych, różnorodnych pod względem wykorzystwanego kodu czy kanału transmisji, tekstów. Utrwalone w nim treści stają się elementem obrazu rzeczywistości jednostki/grupy i przez ten pryzmat dokonuje się interpretacja zdarzeń. W folklorze ujawnia się specyfika kulturowa zbiorowości oparta na jej szczególnej wiedzy i doświadczeniu, jest barometrem nastrojów społecznych, stanowi system wczesnego reagowania i ostrzegania. Pośród wielu innych pełni funkcję informacyjną, integracyjną, wychowawczą, umożliwia rozładowanie napięcia, wzbudza motywacje, kształtuje osobowość. W niniejszym artykule analizie podlegać będą przede wszystkim treści publikowane lub wygłaszane na stronach internetowych, dlatego należy dodać, że e-folklor to

wszelkiego rodzaju teksty (słowne, obrazowe, dźwiękowe, multimedialne, zachowaniowo-sytuacyjne) funkcjonujące w różnych kanałach komunikacji internetowej, stanowiące kolektywną „własność” określonej grupy internautów, które cechuje: 1) powtarzalność/popularność, 2) spontaniczność/nieoficjalność, 3) względna anonimowość⁶.

Będące przedmiotem niniejszych rozważań narracje spiskowe to z kolei

opowieści wyrażające przekonanie, że, wbrew wpływowym opiniom lub oficjalnym stanowiskom i utartym poglądom, kluczowe informacje dotyczące spraw publicznych pozostają ukryte w wyniku działań grupy niejawnie współpracujących ze sobą osób w celu osiągnięcia korzyści kosztem interesu całej zbiorowości⁷.

5 P. Kowalski, *Współczesny folklor i folklorystyka*, Wrocław 1990, s. 100.

6 P. Grochowski, *Folklorysta w sieci. Prolegomena do badań folkloru internetowego*, [w:] *Netlore. Wiedza cyfrowych tubylców*, red. P. Grochowski, Toruń 2013, s. 63.

7 F. Czech, *Spiskowe narracje...*, s. 125.

Stanowią więc alternatywne w stosunku do oficjalnych sposoby wyjaśniania zaistniałych zdarzeń, czasem także przykłady „dekodowania opozycyjnego polegającego na interpretowaniu przekazów w sposób niezgodny z zamierzeniami nadawcy”⁸. Są polemiczne, wynikają z kryzysu zaufania do instytucji decyzyjnych czy opiniotwórczych. Istotną cechą jest sygnalizowana w nich celowa aktywność zakulisowych działaczy – narracje na nich właśnie składają odpowiedzialność za niepożądane skutki wydarzeń. W opowieściach tych nie ma miejsca na przypadki – jest premedytacja i konspiracja⁹. Do cech spiskowej interpretacji rzeczywistości należą ponadto: personalizacja procesów społecznych, a z powodu braku dowodów w ich miejsce poszukiwane są motywy działań¹⁰. Miewają formę pojedynczych wątków lub rozbudowanych hipotez na temat mniej lub bardziej powiązanych realnie zdarzeń.

Ich celem jest wyjaśnianie problematycznych zjawisk, prawdziwych lub wymyślonych tajemnic czy niespodziewanych wypadków, stanowią próbę odkrycia ich przyczyn. W efekcie analiz toku wydarzeń, formułowane wnioski wskazują na świadome działania i odpowiedzialną za nie grupę osób, a także udzielają odpowiedzi na zadawane pytanie, rozwiewając wątpliwości obecne w doniesieniach naukowych (i medialnych) oraz tworząc jednocześnie „pewną” i alternatywną do oficjalnej wiedzę: „Wychowani w kulcie nauki tropiciele spisków rozpoczynają [...] samodzielne badania, mające wyjaśnić wszystkie niedopowiedzenia. Ich akademią staje się Internet, laboratorium – domowy komputer, recenzentami – inni użytkownicy sieci”¹¹.

Narracje spiskowe nie zawierają wyjaśnień marginalnych, których zwolennikami jest niewielka grupa osób o szczególnych predyspozycjach mentalnych. Jak wskazują badania, przed skłonnością do przejawiania wiary w proponowane w nich rozwiązania nie chroni wykształcenie, narodowość czy orientacja polityczna¹². Ich popularność wyjaśniają badania analizujące skłonność do poszukiwania niejawnych przyczyn wydarzeń, zaistniałych

■ 8 Ibidem, s. 126 [teza S. Halla].

9 Por. Ibidem, s. 128.

10 Por. F. Czech, *Dwa rodzaje krytycyzmu, czyli o teoriach naukowych i innych*, [w:] *Szkice o pograniczach nauki*, red. F. Czech, P. Ścigaj, A. Włodarczyk, Kraków 2017, s. 92–93.

11 M. Napiórkowski, *Władza wyobraźni...*, s. 136. Zob. też: A. Besii, M. Coletto, G. A. Davidescu, A. Scala, G. Caldarelli, W. Quattrociocchi, *Science vs Conspiracy: Collective Narratives in the Age of Misinformation*, “Plos One” 23.02.2015, [a:] <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0118093>, dostęp: 9.03.2017.

12 Por. L. Zdybel, *Idea spisku i teorie spiskowe w świetle analiz krytycznych i badań historycznych*, Lublin 2002, s. 58.

za sprawą osób działających w ukryciu, władających światem lub jego częścią. Owa tendencja zależy od tego,

jak mocno w strukturze światopoglądu danego człowieka jest zakorzeniony spiskowy schemat interpretacyjny polegający na uogólnionym przekonaniu o dużym znaczeniu działań zakulisowych i spisków, zarówno drobnych, jak i ogólnościowych, w życiu publicznym. Ludzie mający silnie zakorzeniony spiskowy schemat narracyjny z większą łatwością mogą „podczepić” pod niego konkretną narrację spiskową, ponieważ w ten sposób zachowana jest spójność interpretacji określonego zdarzenia z ogólną wizją świata¹³.

Pomiary tej predyspozycji dokonane w Polsce w 2014 roku na próbie 1003 osób w wieku powyżej 15 lat wskazują, że jedynie 15% badanych nie zgodziło się z żadnym z siedmiu twierdzeń „spiskowych” (nie odwoływały się do konkretnych teorii, a jedynie ogólnie wyrażały przekonanie o istnieniu zakulisowych działań o większym lub mniejszym zasięgu czy natężeniu), w tym znaczna część w sposób niekategoryczny. Żadna z nich nie uznała wszystkich za nieprawdziwe. Franciszek Czech będący autorem badań, przyjmując, że „ze słabą internalizacją narracyjnych schematów spiskowych mamy do czynienia, jeżeli ktoś zgodził się najwyżej z jednym twierdzeniem, z internalizacją na średnim poziomie, jeżeli ktoś zaakceptował 2, 3 lub 4 twierdzenia i z silną internalizacją, jeżeli ktoś zgodził się z przynajmniej 5 twierdzeniami”¹⁴, doszedł do konkluzji, iż „do pierwszej z wyróżnionych kategorii należy co czwarty Polak (25,2%), a do drugiej i trzeciej co trzeci mieszkaniec Polski (odpowiednio 37,9% i 36,9%)”¹⁵.

W interpretacjach spiskowych ujawnia się trudność w akceptacji przypadkowości stojącej niejednokrotnie za wydarzeniami, ignorowane są oddolne i upraszczane skomplikowane ich przyczyny. Niebagatelne znaczenie ma także skłonność poszukiwania współzależności tam, gdzie powiązań nie sposób udowodnić. Wieloczynnikowość natomiast sprowadzana jest do prostego schematu. Uwagę zwraca brak zaufania do instytucji finansowych, politycznych, naukowych. Trudno objąć umysłem skomplikowaną sieć okoliczności składających się na określoną rzeczywistość, ludzie wielokrotnie okazali się być niegodni zaufania, trudne

■ 13 F. Czech, *Spiskowe narracje...*, s. 177.

14 Ibidem, s. 188.

15 Ibidem, s. 188–189. Zob. też: M. Grzesiak-Feldman, *Psychologia myślenia spiskowego*, Warszawa 2016, s. 35–42.

do zaakceptowania jest, aby istotne wydarzenia nie miały równie ważnych przyczyn – poszukuje się zatem winnych, świadomie działających przeciw ogółowi. A wiedzieć musimy – wiedza i zrozumienie świata są nam niezbędne dla zachowania poczucia bezpieczeństwa, niwelacji stanu niepewności, lęku czy napięcia społecznego, będących impulsem do wzmożonej dyskusji i interpretacji stających się źródłem folkloru, w tym narracji o charakterze spiskowym, te zaś oddziałują na światopogląd. Opowieści kształtują wizję świata, obserwacja rzeczywistości przez jej pryzmat natomiast jest źródłem kolejnych wątków.

Narracje spiskowe wykorzystujące wyniki badań genealogii genetycznej i ich funkcjonowanie

Wątki spiskowe pojawiają się w wielu doniesieniach wykorzystujących wyniki badań genealogii genetycznej. Najpopularniejsze z nich dotyczą dwóch obszarów. Pierwszy spór toczy się o czas przybycia Słowian na tereny obecnie przez nich zajmowane – czy rozprzestrzenili się na obszarach Europy środkowej i południowej, wędrując znad rzek Dniepr i Prypeć w V–VI wieku¹⁶, czy też żyją na nich od czasów rzymskich, neolitu czy nawet paleolitu. Dowodów poszukuje się w badaniach genetycznych, zapominając niejednokrotnie lub nie do końca uwzględniając konsekwencje tego, że mogą one informować o naszych przodkach biologicznych, ale nie zawierają danych o kulturze, której byli nosicielami, ani poczuciu tożsamości. Rzeczywiście więc uzyskamy dzięki nim odpowiedź na pytanie, czy jacyś nasi przodkowie zamieszkują te tereny od dawna (i tak zapewne jest, w genomie Europejczyków bowiem znajduje się zarówno biologiczna scheda po społecznościach rolniczych czy pasterskich, które w różnym czasie przybywały na tereny Europy, jak i po myśliwych-zbieraczach, a nawet wcześniejszych niż *Homo sapiens sapiens* mieszkańcach tych ziem – neandertalczykach), jednak na pytanie o kulturę, etnos i tożsamość odpowiedzi mogą udzielić dopiero wspólne analizy archeologów, historyków, antropologów, językoznawców i innych, o ile zbierze się wystarczająco dużo informacji. Dane biologiczne dotyczące czasów przedhistorycznych nie będą jednak długo (jeśli nie nigdy) kompletne. Obrządek ciałałalenia występujący również u Słowian skutecznie to obecnie uniemożliwia. Spór między autochtonistami

■ 16 Por. K. Godłowski, *Spór o Słowian*, [w:] *Pierwotne siedziby Słowian. Wybór pism*, red. M. Parczewski, Kraków 2000.

i allochtonistami toczy się również w nauce¹⁷ i co najmniej częściowo w nim należy upatrywać inspiracji do internetowych dociekań.

Druga debata toczy się wokół „wielkiej” przeszłości owych Słowian, czyli – według tych narracji – haplogrupy¹⁸ R1a lub jej potomnych gałęzi (najczęściej R1a1 i R1a1a7), których próbki znajdują reprezentację w wynikach badań antycznego DNA. Przez utożsamienie jej z etnosem coraz to inne społeczności uznaje się automatycznie za słowiańskie. Tu prym wiedzie narracja o Wielkiej Lechii, mocarstwie, którego historia liczy tysiące lat, a o której pamięć przez knowania różnych grup została całkowicie zatarta. Wyniki badań genetycznych (traktowane dosłownie), treści kronik (także tych niewiarygodnych)¹⁹ oraz wątków pochodzących z folkloru²⁰ stanowią źródła do odtwarzania owej wielkiej historii. Do rekonstrukcji przeszłości wykorzystywane są również badania historyczne

■ 17 Na ciągłość osadniczą wskazują np. J. Kostrzewski, *Zagadnienie ciągłości zaludnienia ziem polskich w pradziejach (od połowy II tysiąclecia p.n.e. do wczesnego średniowiecza)*, Poznań 1961; K. Jażdżewski, *Pradzieje Europy Środkowej*, Wrocław 1981. Zwolennikami teorii allochtonicznej są np. K. Godłowski, *Spór o Słowian...*; M. Mączyńska, *O dwóch modelach kulturowych – późnorzymskim i wczesnośredniowiecznym*, [w:] *Cień Światowita, czyli pięć głosów w sprawie etnogenezy Słowian*, red. A. Kokowski, Lublin 2002, s. 71–83.

18 Haplogrupa to „zbiór haplotypów o pewnych wspólnych wariantach zmienionych miejsc” (T.A. Brown, *Genomy*, przekł. pod red. P. Węgleńskiego, Warszawa 2012, s. 614), haplotyp natomiast „jest unikatową kombinacją stanów allelicznych markerów genetycznych występujących wzdłuż pojedynczego chromosomu” (D.L. Hartl, A.G. Clark, *Podstawy genetyki populacyjnej*, Warszawa 2009, s. 31). Można go także zdefiniować jako „układ wielu polimorficznych pozycji w danym chromosomie”. Jego analiza „umożliwia badanie zmienności odzwierciedlającej szybkość zarówno mutacji, jak i rekombinacji. [...] mtDNA oraz nierekombinująca część chromosomu Y (NRY) reprezentują »gotowe« haplotypy charakteryzujące, odpowiednio, żeńskie i męskie linie genealogiczne. Analiza różnorodności haplotypów pozwala na przesledzenie genealogii sekwencji i ustalenie kolejności pojawiania się nowych alleli w poszczególnych pozycjach haplotypu. Połączenie haplotypów zbudowanych z wolno mutujących markerów SNP z występującą na ich tle szybką zmiennością mikrosatelitarną dostarcza dodatkowej informacji na temat wieku i pokrewieństwa haplotypów” (*Genetyka medyczna i molekularna*, red. J. Bal, Warszawa 2017, s. 53). Badania haplogrup i haplotypów umożliwiają zatem śledzenie migracji populacji, reprezentują one bowiem gałęzie drzewa rodowego, które pojawiły się w trakcie ewolucji.

19 Przykładowo: kronika Prokosa.

20 Por. *Słowianie/Lehici a genetyka*, 11.09.2016 08:43, autor: sceptyk, [a:] <http://www.klubinteligencjipolskiej.pl/2018/01/slowianielechici-a-genetyka/>, dostęp: marzec 2018: „Z tegoż to Krakowa wyszło trzech braci: Lech, Czech i Rus tak mówi legenda znajdująca swe potwierdzenie w badaniach genetycznych, tak rozmieszczając przedstawicieli omawianej haplogrupy. Zapewne ów exodus miał znacznie większy zasięg osobowy, ze względu na stwierdzony znaczny zasięg terytorialny”. Zob. też: P. Makuch, *Od Ariów do Sarmatów. Nieznane 2500 lat historii Polaków*, Kraków 2013.

i archeologiczne czy językoznawcze (choć interpretacje dokonywane przez uczonych będących reprezentantami owych dziedzin są zwykle odrzucane na rzecz własnych).

Poza różnej jakości źródłami (nawet wyniki badań genetycznych nie pochodzą często bezpośrednio z publikacji naukowych, a z innych stron internetowych) nadinterpretacje spowodowane są myleniem, jak już nadmieniono, przeszłości biologicznej z kulturową. W paranaukowych doniesieniach niejednokrotnie dochodzi do utożsamienia haplogrupy z etnosem, zbiorowością będącą nosicielem określonej kultury (Słowianie), a nawet narodem (Polacy), co jest w wypadku analiz odległej przeszłości, zważywszy czas kształtowania tej imaginacyjnej wspólnoty²¹, niedopuszczalne. Tymczasem dochodzi mylnie do uproszczeń, których efektem jest przekonanie, że haplogrupa = etnos = naród.

Biorąc pod uwagę wyniki badań genetycznych, pomija się z kolei małą liczebność przebadanych próbek antycznego DNA, to, że nauka ta tworzy modele w oparciu o pewne założenia, stąd odmienne efekty analiz poszczególnych uczonych²², wreszcie, że nawet współcześnie żyjące populacje są przebadane jedynie w pewnym zakresie i każda kolejna próbka może spowodować odmienną interpretację dotychczasowych wyników. Dlatego wnioski formułowane przez uczonych są ostrożne, wskazują na możliwe – różne – kierunki interpretacyjne²³. W narracjach paronaukowych uderza

■ 21 Por. *Socjologia ogólna. Wybrane problemy*, red. J. Polakowska-Kujawa, Warszawa 2002, s. 138–140.

22 Por. np. T.A. Brown, *Genomy...*, s. 617–621.

23 Por. np. A. Juras, *Etnogeneza Słowian w świetle badań kopalnego DNA*, Poznań 2012 [praca doktorska wykonana w Zakładzie Biologii Ewolucyjnej Człowieka Instytutu Antropologii UAM w Poznaniu pod kierunkiem prof. dr hab. Janusza Piontka], [@:] https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwi-3Licm_vdAhXqlsKHcfcgAh4QFjAAegQICRAC&url=https%3A%2F%2Frepozytorium.amu.edu.pl%2Fbitstream%2F10593%2F2702%2F1%2FAanna%2520Juras%2520Praca%2520doktorska.pdf&usq=AOvVaw1WxQspo80kWePH6N-YhHm6, dostęp: wrzesień 2017: „Zgodnie z przeprowadzoną analizą wspólnych haplotypów, największa ilość wspólnych informatywnych średniowiecznych haplotypów była dzielona ze współczesną populacją z Białorusi, Ukrainy oraz Bułgarii. Wynik ten nie jest w pełni jednoznaczny. Z jednej strony większa częstość haplotypów „średniowiecznych” we współczesnych populacjach z Białorusi, Ukrainy i Bułgarii może oznaczać, że na początku średniowiecza Słowianie migrowali z terenów dorzecza Odry i Wisły na wschód i południe Europy. Z drugiej jednak strony, biorąc pod uwagę większy dystans genetyczny między populacją z okresu rzymskiego i średniowiecza, migracja ta mogła odbywać się w odwrotnym kierunku, a więc ze wschodu na zachód. Druga hipoteza byłaby zgodna z teoriami allochtonistów jak Godłowski (2000), którzy uważali, że Słowianie pochodzą z terenów obecnej Ukrainy z dorzecza Dniepru i stamtąd w początkach średniowiecza migrowali na zachód i południe Europy. Teoria ta pozostaje jednak w sprzeczności z danymi uzyskanymi dla populacji rzymskiej, które

też ukazane w stawianych tezach wyobrażenie, jakby poszczególne jednostki będące nosicielami haplotypów trwały w izolacji, a przecież mutacje dokonywały się u osób będących częścią zbiorowości (znany zaś z czasów historycznych powszechnik kulturowy, jakim jest zakaz kazirodztwa, czy obowiązująca w wielu społecznościach egzogamia mogły już dużo dawniej podtrzymywać tę niejednorodność²⁴).

Historia Wielkiej Lechii oraz kwestia autochtonizmu Słowian czy Polaków jest popularyzowana nie tylko w publikacjach książkowych²⁵ i na stronach im dedykowanych, ale także w filmach zamieszczanych na portalu YouTube czy za pośrednictwem memów internetowych, które bywa, że zyskują znaczną popularność dzięki udostępnianiu (i lajkowaniu) na portalach społecznościowych, na przykład Facebooku. Do nagłaśniania tematu przyczyniają się także oponenty – liczba wpisów czy stron demontujących ustalenia zwolenników Wielkiej Lechii również jest znaczna.

W artykule zostanie rzecz jasna przedstawiona jedynie niewielka próbka narracji o charakterze spiskowym, jakie można odnaleźć na stronach internetowych poświęconych problematyce genealogii genetycznej w kontekście badań nad dziejami Słowian. Wątki te zawierają pewne stałe elementy: motyw alternatywnej w stosunku do oficjalnej wiedzy, frazę wskazującą na istnienie spisku, formuły uwierzytelniające (np. informujące o przygotowaniu kierunkowym w zakresie studiów humanistycznych) oraz zawierające dyskredytujące przeciwnika etykiety. Kryterium selekcji stanowiła wyrazistość formuł spiskowych oraz chęć prezentacji typowego dla tej tematyki spektrum „wrogów” ukrywających prawdę przed ogółem. W mniejszym stopniu (z uwagi na ich niejednorodność i liczebność) również reprezentatywny zestaw poglądów omawianych grup. Komentarze są prezentowane z zachowaniem oryginalnej pisowni (wytluszczone fragmenty – A.P.-D.):

[...] **Jako etnograf** proponuję zapoznać się badaniami przeprowadzonymi na zlecenie kościoła Prawosławnego w Serbii. gdzie Yasno jest stwierdzenie, że Geny i Kultura idą w parze, wraz z językiem.

sugerują istnienie ciągłości pewnych linii genetycznych przynajmniej od okresu rzymskiego do współczesności na terenach obecnej Polski” (s. 104); „Jednak ze względu na stosunkowo małą liczbę osobników jak na analizy statystyczne, ale jednocześnie dużą jak na badania kopalnego DNA, nie jest możliwe formułowanie jednoznacznych wniosków dotyczących etnogenezy Słowian” (s. 108).

24 Por. E. Nowicka, *Świat człowieka, świat kultury. Systematyczny wykład problemów antropologii kulturowej*, Warszawa 2003, s. 354–361.

25 Np. J. Bieszk, *Słowiańscy królowie Lechii. Polska starożytna*, Warszawa 2015; P. Szydłowski, *Wandalowie czyli Polacy. Ostatnia zagadka naszej historii*, Warszawa 2018.

A dotyczyły pierwszeństwa języka czy religii na terenach zamieszkujących przez Słowyan – „Gdzie Slava tam Serbia”.

Proszę pamiętać, że cerkiew Prawosławna przyznaje pierwszeństwo etnosowi biologiczno-kulturowemu właśnie Słowyanom, jako kontynuatorów starożytnej Wiary Przodków. Problem tkwi nie jaka jest prowadzona polityka kościołów, ale jaki motywy nimi rządzą.

W oczywiste, **obecny beton „allonaukofy” korpuludków GmbH Berlin spółka zależna od Waszyngtonu będzie widział tylko swoje spreparowane argumenty**, lecz treść badań ma drugie dno, potwierdzające ową zależność genów, języka i kultury w odniesieniu do zajmowanego w czasie i przestrzeni miejsca na ziemi. [...] ²⁶

[...] Ostatnie odkrycia pozwalają na stwierdzenie, że **pierwszy historyczny Polak jakiego znamy, biorąc pod uwagę materiał genetyczny, żył już około 8 tysięcy lat temu** na wyspie Jeleniej Południowej na jeziorze Onega, w dzisiejszej Karelii. Autosomatyczne DNA tego człowieka pozostaje w 90% tożsame z DNA dzisiejszych Polaków, dlatego stwierdzenie, że był on najstarszym naszym praprzodkiem wcale nie jest przesadzone. Skoro zatem nasi genetyczni przodkowie kilkanaście tysięcy lat temu zamieszkowali obszar okolic jeziora Onega, to oczywiste jest, że wskazuje to niemal bezpośrednio na to, że **jest tu zakryta jakaś tajemnica**. Być może wskazuje to, że teorie o Imperium Lechitów to wcale nie bajki jak chcieli przedstawić niektórzy.

[...] To po prostu kolejny mocny dowód potwierdzający to, że kiedyś musiała istnieć jakaś forma zaawansowanej państwowości na dzisiejszych ziemiach polskich i było to na długo przed tym gdy ziemie te zostały przejęte przez Watykan, co trwa do dzisiaj. **Rzym zrobił bardzo wiele, aby wyrwać z korzeniami całą pamięć o wierze naszych przodków i jednocześnie o wspaniałym Imperium Lechitów**, które istniało i z dużym prawdopodobieństwem wyznawało zwalczany przez nich politeizm. Szczątki tej lechickiej wiary w postaci Hinduizmu mogły przetrwać na półwyspie indyjskim, bo dzięki badaniom genetycznym okazało się, że to **nie Polacy pochodzą z Indii**, co głosi się oficjalnie, ale to właśnie Hindusi posiadają geny ludu, który przybył do nich z państwa pierwszych Słowian, przynosząc im wiedzę zapisaną potem w Wedach ²⁷.

■ 26 Laxim, 4.02.2017 14:21, komentarz pod artykułem: A. Leszczyński, *Krótką historią rodu genetycznego R1a*, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/01/17/adrian-leszczyński-krotka-historia-rodu-genetycznego-r1a-2/>, dostęp: sierpień 2018.

27 *Kolejne dowody wskazują, że starożytne Imperium Lechitów mogło istnieć naprawdę!!*, 23.07.2017 21:50, autor: admin, [@:] <https://zmianyaziemi.pl/wiadomosc/kolejne-dowody-wskazuja-ze-starozytne-imperium-lechitow-moglo-istniec-naprawde>, dostęp: wrzesień 2018.

Jak zwykle ktoś powieła bzdury innych pseudo naukowców na życzenie naszych zaborców i tak już od wieków (powtarzane kłamstwo staje się prawdą) **na rękę kościołowi** a tym czasem coraz więcej dowodów że sroce z pod ogona nie wyskoczyliśmy i nasza historia sięga o wiele dalej niż chrzest Polski np:

-Badania genetyczne haplogrupy R1a1

-Badania archeologiczne np: Supraśl, Chotyniec, znaleziona waza z Bronic (najstarszy rysunek wozu)

A poczet Jasnogórski widział?

A o tablicy nagrobnej od Tyberiusza autor słyszał? to niech nie pisze bzdur **tak jak wikipedia i profesorowie co to powielają się na wzajem dla kasy!**²⁸

Co w tym zabawnego? Widać nie rozumiesz konsekwencji faktu, że Polacy mają korzenie sięgające ok. 7000 lat w Europie i rozkład tej haplogrupy. Ponadto nie rozumiesz konsekwencji innych podanych argumentów. **Jesteś jak widać urzeczony niemiecką, ściślej pruską polityką historyczną, bo Niemcy są państwem młodszym od USA, a samo słowo „germanie” ma słowiańską etymologię zapisaną w łacinie w starożytnym Rzymie!** Oczywiście ok. 36 starych kronik mówiących o Lechii wprost lub pośrednio też nie ma znaczenia, zwłaszcza, że tylko kilka jest polskich. Twoje prawo, tylko problem jest inny – to co jest realnym problemem badawczym czyli Lechi autor bloga uznał za pseudonaukę, mimo, że:

- 1) jest to realny problem naukowy,
- 2) **istnieją przesłanki do podjęcia poważnych badań, aczkolwiek ktoś je ewidentnie blokuje,**
- 3) podobnie polskie runy, na terenie Polski i jej dawnych terenach w Niemczech (pola Lecha, rzeka Lech itd. itd.), są dzięki zaborom i niemieckim fundacjom z automatu uznawane za „germańskie” i to jest naukowe i nie pseudonaukowe, nie budzi sprzeciwu...²⁹

[...] Język roswijski jest najmłodszym językiem słowiańskim – w moskarii został on narzucony rdzennym plemionom przez prawosławne duchowienstwo – o tym też są zapiski w latopisach.

■ 28 Gość: Szukający prawdy!, 8.11.2017 12:57, komentarz pod artykułem: A. Olbrychski, 18.11.2015 12:57, *Potomkowie Wandalów, pogromcy Cezara... Legendarne dzieje Polaków*, [@:] <https://histmag.org/potomkowie-wandalow-pogromcy-cezara-legendarne-dzieje-polakow-12228>, dostęp: marzec 2018.

29 Górmanie, 30.03.2017, komentarz pod artykułem: M. Napiórkowski, *Przepis na pseudohistoryczny bestseller. Cała postprawda o Imperium Lechitów*, opublikowany 23.01.2017, Facebook 2 253, 167 komentarzy, [@:] http://mitologiawspolczesna.pl/triumf-historycznej-post-prawdy-pseudonaukowe-bestsellery-o-starozytnym-imperium-lechitow/?utm_source=Histmag.org&utm_medium=article-14682, dostęp: wrzesień 2018.

Najbardziej rdzenne państwo Scytów-Słowian – Polska – zostało otoczone przez dwa sztuczne twory-państwa – rosje i niemcy, których celem był podbój i przejęcie, a następnie nihilizacja jednego z najstarszych ludów ziemi wraz z jego historią, kulturą i wiedzą³⁰.

Formuły wskazujące spisek jako wrogów identyfikują najczęściej: Niemców/Germanów i Kościół katolicki, ale także Stany Zjednoczone Ameryki lub innych Słowian, w podanych przykładach Rosjan (uznawanych za zbyt mało słowiańskich, „najbardziej” są nimi bowiem Polacy). Adwersarzami są także oczywiście uczeni, zwłaszcza historycy i archeolodzy, wszyscy lub ci, którzy są zwolennikami allochtonizmu czy przeciwnikami Wielkiej Lechii. Formuły przybierają różnorodny kształt, na przykład (sięgając do podanych wyżej cytowań): „beton „allonaukofy” korpuludków GmbH Berlin spółka zależna od Waszyngtonu będzie widział tylko swoje spreparowane argumenty”, „Rzym zrobił bardzo wiele, aby wyrwać z korzeniami całą pamięć o wierze naszych przodków i jednocześnie o wspaniałym Imperium Lechitów”, „Jak zwykle ktoś powiela bzdury innych pseudo naukowców na życzenie naszych zaborców”, „tak jak wikipedia i profesorowie co to powielają się na wzajem dla kasy”, „Jesteś jak widać urzeczony niemiecką, ściślej pruską polityką historyczną”, „istnieją przesłanki do podjęcia poważnych badań, aczkolwiek ktoś je ewidentnie blokuje”, „Najbardziej rdzenne państwo Scytów-Słowian – Polska – zostało otoczone przez dwa sztuczne twory-państwa – rosje i niemcy, których celem był podbój i przejęcie, a następnie nihilizacja jednego z najstarszych ludów ziemi wraz z jego historią, kulturą i wiedzą”. Można tu zauważyć zarówno tendencję do osobowego traktowania historii (skutki społeczno-kulturowych interakcji, procesów czy mechanizmów, a także zdarzenia przypadkowe postrzegane są jako świadoma działalność), jak i poszukiwania motywów w miejsce dowodów. Dyskredytujące przedstawienie adwersarzy, podważanie ich wiarygodności przez wskazywanie niecnych pobudek, niweluje częstokroć możliwość dotarcia nawet z mocnymi argumentami podważającymi stawiane tezy.

Motyw, który zyskał sobie na tyle znaczącą popularność, że bywa przekazywany w kontaktach bezpośrednich, a jest związany z jednym ze wskazywanych w przytaczanych wyżej narracjach przeciwników, informuje, iż: „Kilka lat temu

■ 30 zosia, 16.06.2015 19:50, komentarz pod artykułem: *Prasłowianie i Ariowie pochodzą z Kujaw?! Nowa teoria archeologiczno-genetyczna potwierdza obecność Polaków nad Łabą, Wisłą, Dnieprem i Dunajem od 8000 lat*, opublikowano 13.06.2015 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2015/06/13/praslowianie-i-ariowie-pochodzaz-kujawi-nowa-teoria-archeologiczno-genetyczna-potwierdza-obecnosc-polakow-nad-laba-wisla-dnieprem-i-dunajem-od-8000-lat/#more-50213>, dostęp: lipiec 2018.

Niemcy ogłosili wszem i wobec, że zaczynają badać na dużą skalę kopalne DNA pochodzące z miejscowych wykopalisk. Kiedy okazało się, że w próbkach znajdują tylko i wyłącznie haplogrupy R1a1a7 badania szybko przerwano...³¹.

Utożsamianie przeszłości biologicznej z kulturą prowadzi do wielu nadinterpretacji, a w konsekwencji do opracowywania śmiałych rozwiązań, w których R1a czy R1a1 to Słowianie, a R1a1a7 to Polacy, nawet kilka tysięcy lat temu („Geny i Kultura idą w parze”, „pierwszy historyczny Polak jakiego znamy, biorąc pod uwagę materiał genetyczny, żył już około 8 tysięcy lat temu”). Twórcy omawianych interpretacji zapominają (nawet jeśli to wyjaśniają), że określenie haplogrupy jako „słowiańska” jest umowne, ułatwia budowanie skojarzeń poprzez odniesienie się do znanego pojęcia (literki i cyferki nazywające hg tak komunikatywne nie są), w żadnym jednak razie nie gwarantuje słowiańskości nosiciela. W dodatku odwoływanie się do R1a, która dzieli się na znaczną liczbę subkladów i one dopiero w większym stopniu określają bliskość genetyczną, jest zbyt ogólne i związane z nią stwierdzenia są daleko idącymi uproszczeniami. Oczywiście niekiedy opisy są precyzyjniejsze (nie zawsze jednak jednako), ale i wówczas niejednokrotnie miesza się podgrupę z grupą ogólną, a obie z etnosem. Efektem tego może być stwierdzenie typu: „Najbardziej Polacy są Słowianami jak się okazuje”³² (stwierdzenie odnoszące się do częstotliwości występowania R1a wśród dzisiejszych mieszkańców Polski).

Budowane interpretacje bywają w pewnych kwestiach odmienne i narracje spiskowe powstają także w odniesieniu do osób lub zbiorowości częściowo zbieżnych w zakresie poglądów na temat przeszłości Słowian i sposobów wykorzystywania wyników uzyskiwanych przez genealogów genetycznych:

[...] Lecz księżula wykonuje inny zabieg propagandowy. Wyraźnie szuka (jak eupedia) miejsca i oznaczenia rasy dla współczesnych „Germanów”, którzy okazali się genetycznymi kundlami.

■ 31 *Słowianie/Lehici a genetyka*, 11.09.2016 08:43, autor: sceptyk, [@:] <http://www.klubinteligencjipolskiej.pl/2018/01/slowianielehici-a-genetyka/>, dostęp: marzec 2018. Zob. też: *Kilka lat temu Niemcy ogłosili...*, [@:] <https://demotywatory.pl/4581639/kilka-lat-temu-Niemcy-oglosili-wszem-i-wobec-ze-zaczynaja-badac-na-duza-skale-kopalne-DNA-pochodzace-z-miejscowych-wykopalisk-Kiedy-okazalo-sie-ze-w-probkach-znajduja-liczne-geny-charakterystyczne-dla-Slowian-badania-szybko-przerwano>, opublikowany 24 listopada 2015 o 18:47 przez Zibioff, +167 (174), 5 komentarzy [532 lajki na portalu Facebook], dostęp: marzec 2016.

32 Lucja B, 1 miesiąc temu, komentarz pod filmem: *Czesław Białczyński Nasza genetyka*, opublikowany 15.09.2016, 66 880 wyświetleń, +864 -37, 77 komentarzy, kanał: Dariusz, 4,8 subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=b3DDfnKfv94>, dostęp: wrzesień 2018.

Dlaczego w szkołach nie uczą pierwotnej nazwy Polski- Lechistan? Dlaczego historia Polski według systemu edukacji zaczyna się tak na prawdę w 966 r po chrzcie Polski ?

Starożytna nazwa grecka naszego Państwa to Lachia (kraj Panów/Wybranych).

Kim więc jest ten tajemniczy lud Słowian, który podbijał antyczną Europę którego obecna nauka traktuje jako „prymitywnych niepiśmiennych dzikusów”, którym cywilizacja podarowała dopiero Rzymsko-katolicka kultura ? Kim są te „prymitywne dzikusy” którzy kilka tysięcy lat temu posiadali starożytne huty żelaza, np. świętokrzyskie dymarki czy starożytny metalowy przemysł rzemieślniczy przerabiający wytopiony metal na broń lub narzędzia powszechnego użytku ? ...mówiący językiem „niesłychanie barbarzyńskim”, jak pisał o Słowianach bizantyjski historyk Prokopiusz z Cezarei, kronikarz wojen za cesarza Justyniana. Na dodatek ostatnie badania genetyczne gdzie zbadano DNA Słowian, pokazały, że zamieszkują oni swoje ziemię od kilku tysięcy lat. Mało tego, okazało się bowiem, że Polacy , Lechici, Wandalie zamieszkują swoją ziemię już od ponad 10 tys. lat i posiadają inną podgrupę niż reszta Słowian – Y-DNA R1a1a7.

Ryc. 1. Dlaczego w Polsce nie uczą pierwotnej nazwy Polski – Lechistan?

Źródło: [https://demotywatory.pl/4575312/Dlaczego-w-szkolach-nie-ucza-pierwotnej-nazwy-Polski--Lechistan-Dlaczego-historia-Polski-wedlug-systemu-edukacji-zaczyna-sie-tak-na-prawde-w-966-r-po-chrzcie-Polski--Starozytna-nazwa-grecka-naszego-Panstwa-to-Lachia-\(kraj-Panow-Wybranych\)](https://demotywatory.pl/4575312/Dlaczego-w-szkolach-nie-ucza-pierwotnej-nazwy-Polski--Lechistan-Dlaczego-historia-Polski-wedlug-systemu-edukacji-zaczyna-sie-tak-na-prawde-w-966-r-po-chrzcie-Polski--Starozytna-nazwa-grecka-naszego-Panstwa-to-Lachia-(kraj-Panow-Wybranych)), opublikowany 11 listopada 2015 o 21:13 przez gawon21, +317 (379), 23 komentarze [7,6 tys. lajków na portalu Facebook], dostęp: lipiec 2018³³

■ 33 Najlepszy komentarz: aderjan, 11.11.2015 23:43, +5(7): „Danych historycznych jest niesamowicie mało. Kościół zadbał o to aby ich nie było. Zresztą takie imperium w tamtych czasach to twór jednego człowieka. Najczęściej upadało po jego śmierci. Tak jak to było z Attyłą, Aleksandrem Macedońskim, Czyngis-chanem i innymi. Jednak jak już mówiłem. Danych historycznych jest niesamowicie mało”.

Księżula, za swoją watykańską centralą, chce po cichu, jakoś udo-
wnić starożytność współczesnych Germanów?

[...] Rzecz i poczynania księżuli są zupełnie oczywiste, albowiem
kk oraz jego przedstawiciel – księżula, całą swoją pustynną zarzę opie-
rali od wieków na „germańskich” Niemcach. Ci niewolnicy rzymscy
byli zawsze zbrojnym ramieniem Watykanu. Współcześni Germanie
zostali sztucznie stworzeni z niewolników, przez rzymsko-watykańskie
konsorcjum chciwych ludzi³⁴.

Nie oszczędzono także jednego z ważniejszych projektów w zakresie
genealogii genetycznej realizowanych obecnie w naszym kraju: „Dynastia
i społeczeństwo państwa Piastów w świetle zintegrowanych badań histo-
rycznych, antropologicznych i genomicznych” pod kierownictwem prof.
dr. hab. Marka Figlerowicza z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN. Jak
czytamy w jego opisie:

Podstawowym celem proponowanych badań jest znalezienie odpo-
wiedzi na szereg pytań, istotnych z punktu widzenia historii Polski oraz
Europy i odnoszących się do następujących zagadnień: (i) pochodze-
nie populacji zamieszkującej region pomiędzy Odrą a Wisłą w okresie
formowania się państwa Piastów – weryfikacja hipotez dotyczących
kontynuacji/dyskontynuacji osadnictwa na tych terenach w okresie od
czasów rzymskich do XII wieku; (ii) genetyczna, morfologiczna oraz
kulturowa homogenność X–XII-wiecznej populacji zamieszkującej re-
gion obecnej Wielkopolski – weryfikacja hipotez dotyczących zwią-
zków historycznej ludności Wielkopolski z sąsiednimi populacjami; (iii)
pochodzenie dynastii Piastów – weryfikacja hipotez dotyczących lokal-
nego lub obcego pochodzenia Piastów; (iv) pochodzenie elit państwa
piastowskiego – weryfikacja hipotez dotyczących udziału imigrantów
w procesie powstawania elit wczesnego państwa Piastów³⁵.

■ 34 Adam Smoliński, 15.06.2015 16:07, komentarz pod artykułem: *Prasłowianie i Ariowie pochodzą z Kujaw?! Nowa teoria archeologiczno-genetyczna potwierdza obecność Polaków nad Łabą, Wisłą, Dnieprem i Dunajem od 8000 lat*, opublikowano 13.06.2015 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2015/06/13/praslowianie-i-ariowie-pochodza-z-kujawi-nowa-teoria-archeologiczno-genetyczna-potwierdza-obecnosc-polakow-nad-laba-wisla-dnieprem-i-dunajem-od-8000-lat/#more-50213>, dostęp: lipiec 2018. Wpis dotyczy ks. Stanisława Pietrzaka, którego opracowanie (zamieszczone na prowadzonej przez niego stronie: http://www.tropie.tarnow.opoka.org.pl/pol_slavs.htm) jest w artykule przytaczane.

35 *Dynastia i społeczeństwo państwa Piastów w świetle zintegrowanych badań historycznych, antropologicznych i genomicznych*, [@:] <https://ncn.gov.pl/finansowanie-nauki/przyklady-projektow/figlerowicz>, dostęp: marzec 2017.

Z uwagi na to, że kierownik badań wielokrotnie w wypowiedziach medialnych podkreślał niewłaściwość utożsamiania biologii z etnosem, jak również, że krytycznie odnosił się do narracji o przeszłości tworzonej przez zwolenników Wielkiej Lechii („Badania genomów nie powiedzą nam nic o kulturze czy poczuciu tożsamości ludzi”³⁶, „Historie o wielkiej Lechii można zatem włożyć między bajki. Badania genetyczne pokazały, że tutejsze ziemie zamieszkiwała bardzo różna ludność, a nie jedna homogenna grupa krzyżująca się sama ze sobą”³⁷), komentarze bywają nasycone znaczną wrogością:

Niemcy od przynajmniej 15 lat finansują większość „projektów badawczych” w Polsce w zakresie historii i archeologii. Widoczne jest to m.in. w publikacjach naukowych, które już od wielu lat w Polsce ukazują się w wersjach dwujęzycznych, lub tylko w języku niemieckim. Oficjalnie ogłasza się, że to Unia Europejska finansuje te celowe projekty.

Sądzę, że jest to forma „przekupstwa” środowiska naukowego w celu wykazywania starych tez, że np. Kultura łużycka i Łużycanie – to wcale nie byli Polacy ani Słowianie, i że z kultura łużycka zanikła całkowicie w czasach antycznych, i nie ma nic wspólnego ani z kulturą germańską, która rozwijała się równoległe na tych terenach, reprezentowana przez Wandalów, Gotów, i inne germańskie plemiona, ani z kulturą Słowian, którzy „spadli z nieba” w VIII wieku. Teza ta jest głoszona szeroko przez niemieckie media przynajmniej od 25 lat, i powtarzana jest przez „polskich” profesorów w Polsce i polskojęzycznych publikacjach naukowych.

Tylko, czy to nie jest dalsze prowadzenie XIX wiecznej polityki niemieckiej dotyczącej mniej wartościowych i mniej znaczących narodów tubylczych podludzi zwanych Słowianami, potomków Sklavenów – czyli niewolników? Czego ci profesorowie uczą studentów?³⁸

https://pl.wikipedia.org/wiki/Polska_Press – Głos Wielkopolski wydawany jest przez Verlagsgruppe Passau. Kapitał niemiecki. Dalszy komentarz zbędny.

■ 36 *Genetyczne bajki o Wielkiej Lechii*, 23.11.2017, autor: Paweł M., [@:] <https://seczytam.blogspot.com/2017/11/genetyczne-bajki-o-wielkiej-lechii.html>, dostęp: lipiec 2018.

37 *Genetyczne bajki o Wielkiej Lechii*, 23.11.2017, autor: Paweł M., [@:] <https://seczytam.blogspot.com/2017/11/genetyczne-bajki-o-wielkiej-lechii.html>, dostęp: lipiec 2018.

38 Władysław, 29.12.2017 15:18, komentarz pod artykułem: *Władysław Łużycki – Piastowie, Goci i Wandalowie – badania hg (haplogrup) w Polsce*, opublikowano 29.12.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/12/29/wladyslaw-luzycycki-piastowie-goci-i-wandalowie-badania-hg-haplogrup-w-polsce/>, dostęp: lipiec 2018.

Cały ten „projekt Piastów” powinien być natychmiast zastopowany przez ABW w ramach walki z możliwością dywersji ideologicznej, która zresztą jest oczywista. Następnie powinno się ogłosić publicznie wyniki dochodzeń³⁹.

W wypowiedziach związanych z omawianym tematem pojawiają się też, jak wspomniano, inwektywy stanowiące rodzaj etykiet dyskredytujących rozmówcę (po obu stronach konwersacji), pełniących też funkcję formuł umożliwiających rozpoznawanie się członków zbiorowości i ukazanie stosunku do nich. W związku z tym o przeciwnikach autochtonizmu czy Wielkiej Lechii przeczytamy: „prypecka mafia”⁴⁰, „allo-kossinowcy”⁴¹, „Barany AlloAllo-Anty-Lechici-Anty-Polacy”, „Allo-Germanofile, polscy pigmeje z kompleksem post-kolonialnym”, „Lemingi AlloAllo”⁴², „Allo-Allo-Germanofile Anty-Polacy”⁴³, „...i pozamiatane z różnymi egipcko-sumero-judejczykami”⁴⁴, „nieuku udający naukowca”, „pseudo naukowcu”, „głupcze”, „matole”⁴⁵ (o sobie grupa pisze np. „nazywają nas Lechitów/

■ 39 Lechosław, 29.12.2017 17:22, komentarz pod artykułem: *Władysław Łużycki – Piastowie, Goci i Wandalowie – badania hg (haplogrup) w Polsce*, opublikowano 29.12.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/12/29/wladyslaw-luzycy-piastowie-goci-i-wandalowie-badania-hg-haplogrup-w-polsce/>, dostęp: lipiec 2018.

40 Adrian Leszczyński, 18.01. 2017 10:57, komentarz pod artykułem: A. Leszczyński, *Krótką historią rodu genetycznego R1a*, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/01/17/adrian-leszczyński-krotka-historia-rodu-genetycznego-r1a-2/>, dostęp: sierpień 2018.

41 Robert, 17.01.2017 20:53, komentarz pod artykułem: A. Leszczyński, *Krótką historią rodu genetycznego R1a*, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/01/17/adrian-leszczyński-krotka-historia-rodu-genetycznego-r1a-2/>, dostęp: sierpień 2018.

42 *Czy tablice Cywilizacji Naddunajskiej (kultury Vincza) to najstarsze pismo świata?*, opublikowano 8.02.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/02/08/czy-znaki-kultury-vincza-sa-najstarszym-pismem-swiate/>, dostęp: lipiec 2018.

43 Białczyński, 10.02.2017 10:36, komentarz pod artykułem: *Czy tablice Cywilizacji Naddunajskiej (kultury Vincza) to najstarsze pismo świata?*, opublikowano 8.02.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/02/08/czy-znaki-kultury-vincza-sa-najstarszym-pismem-swiate/>, dostęp: lipiec 2018.

44 herbu Mogiła, 8.02.2017 22:29, komentarz pod artykułem: *Czy tablice Cywilizacji Naddunajskiej (kultury Vincza) to najstarsze pismo świata?*, opublikowano 8.02.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/02/08/czy-znaki-kultury-vincza-sa-najstarszym-pismem-swiate/>, dostęp: lipiec 2018.

45 Paweł Szydłowski, komentarz pod filmem: *64. Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6ZIU5c>, dostęp: wrzesień 2018.

Polachów, czyli Polaków”, „Lechitów-Polaków”⁴⁶). Przez oponentów z kolei bywają określani: „Anty-Polacy”, „debile”, „idioci”, „lemingi”, „barany”⁴⁷, „pokolenie historyków epoki Internetu”⁴⁸, wreszcie, co najczęściej używane – *turbolechici*, zaś o treściach przez nich tworzonych przeczytamy: „History-fiction, nowy dział wymyślił⁴⁹, „nacja-fantasy o Słowianach”⁵⁰.

Charakter powtarzalny ma także zwracanie uwagi na konieczność poszukiwania wiedzy w Internecie i samodzielnelnego myślenia, które to zalecenie obecne jest w narracjach paranaukowych i spiskowych o różnorodnej tematyce, na przykład: „masz internet sam poszukaj zrodęł i przede wszystkim samodzielnie i logicznie mysl”⁵¹.

O popularności wysuwanych przez internetowych poszukiwaczy prawdy też świadczy zarówno liczba stron poświęconych problematyce przeszłości Słowian rekonstruowanej między innymi w oparciu o wyniki badań ludzkiego genotypu, a także komentarzy, lajków itd., jak i pojawienie się w przekazie dowcipów podejmujących ten temat. Oznacza to, że tworzone interpretacje dotarły do grup o odmiennym światopoglądzie, którzy nagrywają się ze stawianych hipotez. Takie komiczne wątki odnaleźć można

■ 46 *Czy tablice Cywilizacji Naddunajskiej (kultury Vincza) to najstarsze pismo świata?*, opublikowano 8.02.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczyński.pl/2017/02/08/czy-znaki-kultury-vincza-sa-najstarszym-pismem-swiata/>, dostęp: lipiec 2018.

47 Białczyński, 10.02.2017 10:36, komentarz pod artykułem: *Czy tablice Cywilizacji Naddunajskiej (kultury Vincza) to najstarsze pismo świata?*, opublikowano 8.02.2017 przez Białczyński, [@:] <https://bialczyński.pl/2017/02/08/czy-znaki-kultury-vincza-sa-najstarszym-pismem-swiata/>, dostęp: lipiec 2018.

48 M. Napiórkowski, *Cała postprawda o Imperium Lechitów*, opublikowany 25.01.2017, [@:] <http://krytykapolityczna.pl/kultura/historia/cala-postprawda-o-imperium-lechitow/>, dostęp: wrzesień 2018.

49 D. Stelios, 2 lata temu, +29, komentarz pod filmem: *64.Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6Zlu5c>, dostęp: wrzesień 2018.

50 Wattershed93, 3 lata temu, komentarz pod filmem: *64.Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6Zlu5c>, dostęp: wrzesień 2018.

51 Jan Karol Chodkiewicz, 2 lata temu, +11, komentarz pod filmem: *64.Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6Zlu5c>, dostęp: wrzesień 2018.

zarówno wśród memów internetowych, jak i w komentarzach formułowanych na różnych portalach poświęconych problematyce:

Ryc. 2. Powszechnie znany jest fakt...

Źródło: <https://demotywatory.pl/4800289/Powszechnie-znany-jest-fakt-ze-pierwsi-husarze>, opublikowany 20 września 2017 o 16:28 przez Venkman, +270 (342), 31 komentarzy [16 lajków na portalu Facebook], dostęp: lipiec 2018⁵²

■ 52 Najlepszy komentarz: Kocioo, 20.09.2017 18:26, +23(27): „Zacznijmy od tego że dzikie istoty dalej by siedziały w wodzie „... gdyby nie wyciągnęli ich z niej prapolicy .. aby mogły zacząć życie lądowe.. dlatego były oswojone i dawały się ujeżdżać”.

Dlaczego nie uczą o tym w szkołach?!

Jak potwierdza George Lucas, "sokół Milenium" był statkiem wzorowanym na lechickim krążowniku "Orzeł Lechistanu" - flagowym okręcie marynarki kosmicznej Wielkiej Lechii oraz najnowocześniejszym okrętem bojowym wszechświata. Został on jednak zniszczony przez chrześcijańskie bojówki, które doprowadziły do podziału imperium oraz regresu technologicznego sięgającego setek lat

Ryc. 3. Dlaczego nie uczą o tym w szkołach?!

Źródło: <https://demotywatory.pl/4648685/Dlaczego-nie-ucza-o-tym-w-szkolach>, opublikowany 20 września 2017 o 16:28 przez Venkman, +270 (342), 31 komentarzy [322 lajki na portalu Facebook], dostęp: lipiec 2018

W podanych przykładach wyszydzana jest skłonność do coraz znacniejszego przesuwania początku historii Słowian, znanej „na pewno”, a także niezwyklej poziom cywilizacyjny, jaki ów lud w przeszłości osiągnął, przyczyniając się do rozwoju rozlicznych kultur. W internetowych doniesieniach na poważnie przeczytać możemy bowiem między innymi:

To potomkowie rodu R1a podbili Iran, Indie i stworzyli na tamtejszych ziemiach potężne organizmy państwowe. W Europie zamieszkiwali ogromne obszary i tworzyli **potężne plemiona Scytów, Sarmatów czy Wandalów, zwane potem wspólną nazwą Słowian**. Istnieją także dość zasadne koncepcje, że **ród R1a miał znaczący wpływ na tworzenie się cywilizacji helleńskich czy nawet etruskiej**⁵³.

■ 53 A. Leszczyński, *Krótką historia rodu genetycznego R1a*, [@:] <https://bialczynski.pl/2017/01/17/adrian-leszczyński-krotka-historia-rodu-genetycznego-r1a-2/>, dostęp: sierpień 2018.

Elementem scalającym przedstawicieli tej haplogrupy [R1a1a7 – A.P.-D.] było **poczucie wspólnoty genetycznej**, określanej przez filozofa muzułmańskiego Ibn Chalduna jako ASSABIJA, a także wspólna religia czcicieli wody, a dokładnie wody z lodu, którą to **dokonywali chrztu na co najmniej 12 000, a może 20 000 lat przed chrztem Janowym**⁵⁴.

Po zbudowaniu bardzo silnej, inteligentnej i licznej społeczności, **łącznie ze znajomością pisma, nauk przyrodniczych, nauk ścisłych w tym genetyki, a także osiągnięcia niespotykanego do dziś mistrzostwa w uprawie roli** przedstawiciele R1a rozpoczęli swój marsz na zachód wyżej opisanymi drogami pozostawiając tam ślady swojej obecności.

Od czasu pojawienia się na arenie dziejowej haplogrupy R1a datuje się początki wszystkich cywilizacji to fakt historyczny i archeologiczny, to od tego czasu zaczęto budować domy i uprawiać ziemię, łącznie z budowaniem tarasów, ogłoszenie takiego przebiegu historii to kłapa dla współczesnej nauki, uratowanie swojego honoru to przyjęcie niezaprzeczalnych faktów do wiadomości.

Przedstawiciele haplogrupy R1a1a rozsyłali swoich emisariuszy do innych haplogrup budując tam EKOLOGICZNE CYWILIZACJE, łącznie z amerykańskimi⁵⁵.

[...] ma cechy budowy czaszki typowo „germańskiej”, że niby jaka? Z wydłużoną szczęką i blond włosami? :D Ha ha ha ha Skumaj opcję, że nie ma takiej nacji jak germańska można mówić o nacji rdzennej. Mówisz jak Niemiec dla którego dotychczasowe osiągnięcia badań nie tylko genetycznych są zbyt słabe by obalić tezę z 19 w. NARA GOŚCIU. SŁOWIANIE TO NACJA KTÓRA DAŁA POCZĄTEK CYWILIZACJI W TYM ŚWIECIE OD -8000 lat temu. Jeżeli chcesz brać już na barki Indian amerykańskich, to spójrz na jeden efektowny szczegół, że i oni woleli naturalne siły zwierząt jak Orły, niedźwiedzie itp coś jak Słowianie. :D POMYŚL!!!⁵⁶

■ 54 *Słowianie/Lehici a genetyka*, 11.09.2016 08:43, autor: sceptyk, [:@] <http://www.klubinteligencjipolskiej.pl/2018/01/slowianielechici-a-genetyka/>, dostęp: marzec 2018.

55 *Słowianie/Lehici a genetyka*, 11.09.2016 08:43, autor: sceptyk, [:@] <http://www.klubinteligencjipolskiej.pl/2018/01/slowianielechici-a-genetyka/>, dostęp: marzec 2018.

56 Koło Wieczności, 4 lata temu, +2, komentarz pod filmem: *64.Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [:@] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6ZIU5c>, dostęp: wrzesień 2018.

Ironiczne i żartobliwe wypowiedzi będące reakcją na tak rekonstruowaną przeszłość pojawiają się także w dyskusjach prowadzonych pod artykułami i filmami. Konieczne jest odnotowanie, że wypowiedź poważna (o charakterze radykalnym), ironiczna czy celowa prowokacja (*trolling*) bywają nie do odróżnienia, czasami jedynie kontekst i emotikony, ewentualnie przesłedzenie większej liczby komentarzy obserwowanego wypowiedzającego się, mogą być dla badacza wskazówką, choć niepewną, w tym zakresie:

SŁOWIANIE TO NACJA KTÓRA DAŁA POCZĄTEK CYWILIZACJI W TYM ŚWIECIE OD -8000 lat temu hahahahaahahaha to kurewsko zabawne ze kalendarz Slowianski ma 7 tys lat :D widoczni slowianie istnieli juz na tysiac lat przed slowianami, indianie byli slowianami wiadomo nie tylko eskimosi tez istnieje rowniez hipoteza jakoby slowianie zbudowali drewniana rakiete i kolonizuja kosmos ponoc to wlasnie ci z kosmosu przylecieli na ziemie jako anunaki i zapocatkowali tu rodzaj ludzki.....⁵⁷

W innej galaktyce toczy się wojna w której wiedzie prym krążownik klasy „Tryglav”⁵⁸.

Podsumowanie

Badania genomu ludzkości poszerzają dziś możliwości rekonstrukcji odległych dziejów naszego gatunku o kwestie, co do których innych źródeł brakuje. Prześledzenie wędrowek dalekich przodków rzuci światło na warunki, w jakich społeczności żyły w poszczególnych okresach, które z kolei oddziaływały na ich kulturę – od sposobu pozyskiwania pożywienia po wyobrażenia o świecie. Wszak środowisko określa byt, byt określa świadomość, a świadomość znajduje wyraz w języku, wierzeniach, zachowaniach, narracjach. Ileż więcej zdołamy się dzięki temu dowiedzieć. Interpretacje

■ 57 nmbhgjgh 6rdchj, 1 rok temu, +1, komentarz pod filmem: *64.Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6Zlu5c>, dostęp: wrzesień 2018.

58 M S, 1 rok temu, komentarz pod filmem: *64.Od Krakusa do Mieszka I. Królowie Polski w Imperium Lechitów. Starożytni Polacy. Polska starożytna*, opublikowany 14.06.2014, 464 521 wyświetleń, + 2,1 tys. -424, 1 551 komentarzy, kanał: Paweł Szydłowski, 24 tys. subskrybentów, [@:] <https://www.youtube.com/watch?v=PR2zf6Zlu5c>, dostęp: wrzesień 2018.

i uogólnienia muszą być jednak ostrożne. Obserwując rozwój tej dziedziny, to w jaki sposób kolejne badania zmieniają dotychczasowe ustalenia, należy zachowywać czujność, na bieżąco śledzić aktualizacje i mieć świadomość, że nawet adekwatne obecnie wnioski w niedługim czasie mogą okazać się chybione.

I w nauce ta ostrożność jest zwykle zachowywana. Wyniki badań genealogii genetycznej wzbudzają jednak znaczne zainteresowanie, powstają więc poświęcone jej mniej lub bardziej profesjonalne strony internetowe, media donoszą o nowych odkryciach i jak się okazuje stają się one polem znaczących uproszczeń interpretacyjnych. Rezultaty te wykorzystywane są do rekonstruowania lub udowadniania zdarzeń, których w chwili obecnej nie sposób naukowo uzasadnić. Stają się podstawą licznych narracji paranaukowych, a także spiskowych. Szczególnie silnie, gdy zaprzęgnięte zostają w tworzenie mitologii narodowej lub zapewniają poczucie bezpieczeństwa. W efekcie zasilana jest potoczna wiedza współczesnego człowieka, a wielość źródeł podających nieprawidłowe interpretacje utrudnia przeciętnemu zainteresowanemu dotarcie do rzetelnych i potwierdzonych naukowo ustaleń.

Tworzone nieustannie współczesne mitologie są wielu jednostkom i społeczności potrzebne – nadają sens i celowość wydarzeniom, dzięki nim wartości jawią się jako trwałe⁵⁹, przedwieczne, dają wiedzę „pewną”, jednoznaczną. Następuje też kompensacja, choć w świecie narracji słabi, podlegli, zyskują przewagę nad silnymi, władającymi, a także integracja, opowieści bowiem oddziałują w sposób analogiczny do innych scalających zbiorowość symboli, niczym wspólny sztandar, godło czy pieśń. Z kolei, jak inne odchylenia od racjonalności, rozpatrywane w tym artykule myślenie spiskowe ma charakter adaptacyjny, pozwala „radzić sobie z sytuacjami, w których ważna jest szybkość reakcji, w których decyzje muszą być podjęte bez wcześniejszej analizy wszystkich możliwości”⁶⁰. Rolą narracji tego typu jest redukcja lęków i niepewności, są reakcją na bezradność, pozwalają radzić sobie z ambiwalencją, wyobcowaniem i bezsilnością. Świat staje się dzięki nim bardziej zrozumiały i przewidywalny, a zatem i subiektywnie bezpieczniejszy.

Należy jednak mieć na uwadze, że nie wyniki naukowe docierają do szerokich rzesz społecznych, a narracje spiskowe i pozanaukowe interpretacje metodologicznie poprawnych dociekań, niejednokrotnie dające

■ 59 Por. R. Tomicki, *Mit*, [w:] *Słownik etnologiczny. Terminy ogólne*, red. Z. Staszczak, Warszawa – Poznań 1987, s. 246–247.

60 M. Grzesiak-Feldman, *Psychologia...*, s. 43.

znacząco odmienne rezultaty. To te domorosłe wyjaśnienia kwestii rozważanych przez naukę – obecne dziś, ale również wcześniej, folklor wszak wyjaśnia nam świat od bardzo dawna – będą w pewnej mierze kształtować ogląd rzeczywistości i stosunek do niej człowieka współczesnego.

Summary

From the Mythology of Science. Conspiracy Narratives Concerning Genetic Genealogy

Genetic genealogy is today an area that is significantly exploited in conspiracy narratives. Its results are included in the Christian narrative, acting strongly against this religion, concerning Germans or other nations/ethnic groups enemies, doing so in a moderate or radical form in reference to other para-scientific investigations and conspiracy narratives, or analyzing this issue separately.

Due to the absence of sources about the distant past and questions that history or archeology cannot answer, those in need of an answer reach for genetic research, creating narratives more or less different from the official ones. Para-scientific reports and conspiracy theories have gained significant popularity. This manifests, on the one hand, the need for unequivocal answers concerning the past, in this case even the need to create the myth of the Polish nation – the legend about its great beginnings, and reveals the tendencies that become evident along with the development of the information society.

The aim of the article is to analyze selected conspiracy threads inspired by the research of the genome of humanity, to present selected interpretations that use these results in para-scientific studies and finally to discuss their further functioning as part of folklore.